C/2025/3987

20.8.2025

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 8. července 2025

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Kypru

(C/2025/3987)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

Obecná východiska

(1) Nařízení (EU) 2024/1263, které vstoupilo v platnost dne 30. dubna 2024, stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a předcházet nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými v SFEU. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním. Nařízení rovněž podporuje odpovědnost členských států za fiskální politiku a klade důraz na její střednědobé zaměření v kombinaci s účinnějším a soudržnějším prosazováním. Každý členský stát musí Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahující jeho fiskální, reformní a investiční závazky, který v závislosti na délce volebního období v daném členském státě pokrývá období čtyř nebo pěti let. Dráha čistých výdajů ([3]) v těchto plánech musí být v souladu s požadavky uvedeného nařízení, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v uvedeném nařízení, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: „čistými výdaji“ se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(2) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([4]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik podporuje hospodářské a sociální oživení a stimuluje udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([5]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To pomůže dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Kypr doplnil do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(4) Dne 17. května 2021 předložil Kypr Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 uvedeného nařízení posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V. Dne 20. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru ([6]), které bylo dne 8. prosince 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([7]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5, v němž se stanoví, že Kypr uspokojivě splnil příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Podmínkou uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů, pokud jde o tutéž reformu nebo investici.

(5) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Kypru ([8]). Plán byl předložen v souladu s článkem 11 a čl. 36 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2024/1263, vztahuje se na roky 2025–2028 a zahrnuje postup fiskální korekce rozložený do čtyř let.

(6) Dne 26. listopadu 2024 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Kypru na rok 2025. Téhož dne Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování 2025, v níž je Kypr uveden jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2025, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([9]) dne 13. května 2025 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 10. března 2025.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru (ST 10686/2021).

([7]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 8. prosince 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 28. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru (ST 15571/23 + ADD1 COR1).

([8]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje střednědobý fiskálně-strukturální plán Kypru (Úř. věst. C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj).

([9]) Doporučení Rady ze dne 13. května 2025 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Dne 29. ledna 2025 Komise zveřejnila Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost EU v příštích pěti letech. Stanoví tři transformační požadavky udržitelného hospodářského růstu: i) inovace; ii) dekarbonizace a konkurenceschopnost a iii) bezpečnost. Za účelem odstranění rozdílů v oblasti inovací si EU klade za cíl prosazovat průmyslové inovace, podporovat růst startupů prostřednictvím iniciativ, jako je Strategie EU pro startupy a scaleupy, a urychlit zavádění pokročilých technologií, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. V zájmu dosažení zelenějšího hospodářství Komise předložila komplexní Akční plán pro cenově dostupnou energii a Dohodu o čistém průmyslu, které zajistí, aby přechod na čistou energii zůstal nákladově efektivní, zohledňoval konkurenceschopnost, zejména v energeticky náročných odvětvích, a byl hnací silou růstu. Pro snížení nadměrné závislosti a zvýšení bezpečnosti je Unie odhodlána posílit globální obchodní partnerství, diverzifikovat dodavatelské řetězce a zajistit přístup ke kritickým surovinám a čistým zdrojům energie. Tyto priority se opírají o horizontální faktory, jež zahrnují zjednodušení právních předpisů, prohloubení jednotného trhu, financování konkurenceschopnosti a unii úspor a investic, podporu dovedností a kvalitních pracovních míst a lepší koordinaci politik EU. Kompas konkurenceschopnosti je sladěn s evropským semestrem, čímž je zajištěno, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli Komise a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(8) Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik se v roce 2025 nadále vyvíjí souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země zůstávají stejně relevantní i pro posuzování pozměněných plánů pro oživení a odolnost v souladu s článkem 21 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Doporučení pro jednotlivé země 2025 by se měla vztahovat na všechny klíčové výzvy hospodářské politiky, jež nejsou dostatečně řešeny v rámci opatření obsažených v plánech pro oživení a odolnost, s přihlédnutím k příslušným výzvám identifikovaným v doporučeních pro jednotlivé země z období 2019–2024.

(10) Dne 4. června 2025 zveřejnila Komise zprávu o Kypru pro rok 2025. Posoudila pokrok, který Kypr učinil při plnění příslušných doporučení, a zhodnotila, jak Kypr provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Kypr čelí. Posoudila rovněž pokrok Kypru při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(11) Komise v případě Kypru provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Kypru pro účely uvedeného nařízení dospěla, byla zveřejněna dne 13. května 2025 ([10]). Dne 4. června 2025 dospěla Komise k závěru, že se Kypr již nepotýká s makroekonomickými nerovnováhami. Konkrétně slábne zranitelnost země související s vnějším a soukromým dluhem, což je zčásti dáno silným hospodářským růstem, a pokles veřejného dluhu je dále podporován pokračujícími rozpočtovými přebytky; schodek běžného účtu zůstává značný. Kypr výrazně pokročil v provádění opatření, která řeší jeho zranitelnost. Dluh domácností a nefinančních podniků v poměru k HDP klesá, převážně díky silným účinkům jmenovatele s ohledem na vysoký růst nominálního HDP. Velká část podnikového dluhu připadá na zvláštní účelové jednotky, jejichž věřitelé se nacházejí mimo Kypr a které pro ekonomiku představují omezená rizika. Úvěry se selháním držené bankami vykazují výrazný pokles v důsledku odprodávání, odepisování a splácení. Pokles je pozorován i v případě úvěrů se selháním, které drží společnosti nabývající úvěry, což vede k dalšímu snižování dluhu. Také veřejný dluh rychle klesá a předpokládá se, že Kypr bude dále vykazovat rozpočtové přebytky. Schodek běžného účtu se sice v roce 2024 snížil, ale zůstává vysoký a měl by se zlepšovat jen marginálně; záporná čistá investiční pozice vůči zahraničí je i nadále značná, je však výrazně zveličena přítomností zvláštních účelových jednotek bez významných přímých vazeb na domácí ekonomiku. Kypr vykazuje pokrok v opatřeních, která mají řešit jeho zranitelnost. V roce 2024 konkrétně začal plně fungovat rámec pro zabavování majetku a očekává se, že legislativa, která má usnadnit řešení úvěrů se selháním, zmírní zadlužení domácností a podpoří jejich úspory.

([10]) SWD(2025) 68 final.

Posouzení roční zprávy o pokroku

(12) Dne 21. ledna 2025 Rada doporučila Kypru následující maximální tempa růstu čistých výdajů: 6,0 % v roce 2025, 5,0 % v roce 2026, 5,4 % v roce 2027 a 4,3 % v roce 2028, což odpovídá maximální kumulativní míře růstu vypočtené s ohledem na rok 2023 ve výši 8,9 % v roce 2025, 14,3 % v roce 2026, 20,5 % v roce 2027 a 25,7 % v roce 2028. Dne 30. dubna 2025 předložil Kypr svou roční zprávu o pokroku ([11]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Kypr dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(13) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise doporučila aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a významné navýšení výdajů na obranu; tento návrh uvítala Evropská rada dne 6. března 2025.

(14) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([12]) se přebytek veřejných financí Kypru zvýšil z 1,7 % HDP v roce 2023 na 4,3 % v roce 2024 a veřejný dluh klesl ze 73,6 % HDP na konci roku 2023 na 65,0 % na konci roku 2024. Podle výpočtů Komise odpovídá tento vývoj tempu růstu čistých výdajů ve výši 2,9 % v roce 2024. V roční zprávě o pokroku Kypr odhaduje růst čistých výdajů v roce 2024 na 3,2 %. Komise odhaduje, že tempo růstu čistých výdajů bylo nižší než v roční zprávě o pokroku. Rozdíl mezi výpočty Komise a odhady vnitrostátních orgánů je dán nižšími celkovými výdaji a vyššími odpočty na vnitrostátní spolufinancování programů EU reflektujícími novější dostupné údaje ([13]). Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([14]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2024 restriktivní, a to ve výši 1,9 % HDP.

(15) Podle roční zprávy o pokroku předpokládá makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce Kypru, v roce 2025 i 2026 růst reálného HDP o 3,1 %, zatímco inflace měřená HISC je v roce 2025 odhadována na 1,9 % a 2,1 % v roce 2026. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá růst reálného HDP o 3,0 % v roce 2025 a o 2,5 % v roce 2026 a inflaci měřenou HISC na úrovni 2,0 % v roce 2025 i 2026.

(16) V roční zprávě o pokroku se očekává, že přebytek veřejných financí klesne v roce 2025 na 3,5 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by měl do konce roku 2025 klesnout na 57,4 %. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 6,8 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá v roce 2025 přebytek veřejných financí ve výši 3,5 % HDP. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 7,3 %. Tyto projekce růstu čistých výdajů, které jsou vyšší než v roční zprávě o pokroku, jsou dány tím, že Komise očekává v roce 2025 mírně vyšší růst čistých výdajů, i když vychází z nižšího základu. Na základě odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2025 expanzivní a bude činit 1,1 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 58,0 %. Snížení poměru dluhu k HDP v roce 2025 je především odrazem vysokého přebytku veřejných financí ve spojení se solidním hospodářským růstem.

(17) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že v roce 2025 budou z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost financovány výdaje vládních institucí ve výši 1,1 % HDP, přičemž v roce 2024 to bylo 0,4 % HDP. Výdaje financované z nevratné podpory v rámci Nástroje pro oživení a odolnost umožní vysoce kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Kypru.

([11]) Roční zprávy o pokroku z roku 2025 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([12]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2025.

([13]) Údaje Komise pro rok 2024 vycházejí z výsledných hodnot podle fiskálního hlášení z dubna 2025, zatímco vnitrostátní orgány počítají s dřívějšími hodnotami.

([14]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(18) Výdaje vládních institucí Kypru na obranu činily 1,7 % HDP v roce 2021, 1,5 % HDP v roce 2022 a 1,9 % HDP v roce 2023 ([15]). Podle prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že výdaje na obranu budou v roce 2024 i v roce 2025 činit 1,4 % HDP. To odpovídá poklesu o 0,3 procentního bodu HDP oproti roku 2021.

(19) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že tempo růstu čistých výdajů na Kypru dosáhne 7,3 % v roce 2025 a 10,4 % kumulativně za roky 2024 a 2025. Na základě prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů na Kypru v roce 2025 bude vyšší než doporučené maximální tempo růstu, což odpovídá odchylce ([16]) 0,5 % HDP v ročním vyjádření. Vezmou-li se v úvahu roky 2024 a 2025 dohromady, bude kumulativní tempo růstu čistých výdajů rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a bude odpovídat odchylce 0,5 % HDP. Předpokládaná odchylka překračuje prahovou hodnotu 0,3 % HDP pro roční odchylku, ale nepřesahuje prahovou hodnotu 0,6 % HDP pro kumulativní odchylku. Celkově to znamená, že existuje riziko odchylky od doporučeného maximálního růstu čistých výdajů, až budou na jaře příštího roku k dispozici výsledné údaje za rok 2025.

(20) V roční zprávě o pokroku se předpokládá, že přebytek veřejných financí se v roce 2026 zvýší na 3,7 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2026 sníží na 52,6 %. Po roce 2026 se v roční zprávě o pokroku očekává, že přebytek veřejných financí zůstane v letech 2027 a 2028 na úrovni 3,7 % HDP. Po roce 2026 se rovněž předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne na 48,4 % v roce 2027 a na 43,3 % v roce 2028. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá na základě politických opatření, která byla známa ke dni její uzávěrky, přebytek veřejných financí ve výši 3,4 % HDP v roce 2026. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2026 ve výši 5,4 %. Na základě odhadů Komise bude nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované z vnitrostátních i z unijních zdrojů, v roce 2026 restriktivní a bude činit 0,6 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP se dle předpokladů Komise do konce roku 2026 sníží na 51,9 %. Snížení poměru dluhu k HDP v roce 2026 je především odrazem vysokého přebytku veřejných financí ve spojení se solidním hospodářským růstem.

Klíčové politické výzvy

(21) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro tuto zemi nebo jejich významnou část. V tomto napjatém časovém rámci má dokončení účinného provádění plánu pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU zásadní význam pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Kypru prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro zajištění sociální spravedlnosti. Sdělení Komise NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, které bylo přijato dne 4. června 2025, vyjasňuje příslušný harmonogram ukončení nástroje a poskytuje členským státům pokyny pro maximalizaci provádění do 31. srpna 2026, včetně toho, jak dále zefektivnit plány pro oživení a odolnost, uvádí nejdůležitější možnosti, které je třeba zvážit při jejich revizi, a zdůrazňuje význam pečlivého společného plánování před předložením posledních žádostí o platbu v roce 2026. Při provádění reforem a investic uvedených v plánu pro oživení a odolnost již Kypr dosáhl pokroku. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Kypr urychlil provádění reforem a investic řešením příslušných výzev. Kypr by měl zvýšit svou správní kapacitu, aby mohl účinně dohlížet na provádění plánu pro oživení a odolnost, urychlit realizaci investic a udržet pokrok v uskutečňování klíčových reforem. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(22) Na Kypru došlo k urychlení provádění programu politiky soudržnosti, který zahrnuje podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS). Je důležité pokračovat v úsilí o zajištění rychlého provádění tohoto programu a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Kypr již na základě svého programu v rámci politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu a současně na posílení sociální soudržnosti. Zároveň se však Kypr dále potýká s výzvami, mimo jiné s rostoucími teplotami a riziky sucha, jež zvyšují tlak na zásobování vodou a kritickou infrastrukturu, s nedostatkem pracovních sil a s nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. V souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 je Kypr povinen v rámci přezkumu fondů politiky

([15]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG). Vzhledem k metodickým rozdílům mezi definicemi podle COFOG a NATO se výdaje založené na definici dle COFOG mohou lišit od výdajů založených na definici dle NATO.

([16]) Od roku 2026 se tyto údaje objeví na kontrolním účtu, který je stanoven v článku 22 nařízení (EU) 2024/1263.

soudržnosti v polovině období provést přezkum svého programu, přičemž má zohlednit kromě jiného výzvy uvedené v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024. Návrhy Komise přijaté dne 1. dubna 2025 ([17]) prodlužují lhůtu k předložení posouzení výsledku přezkumu v polovině období stanovenou na 31. března 2025. Poskytují také flexibilitu, která pomáhá urychlit provádění programů, a pobídky pro členské státy, aby přidělovaly zdroje politiky soudržnosti do pěti strategických prioritních oblastí Unie, konkrétně do konkurenceschopnosti v oblasti strategických technologií, obrany, bydlení, vodohospodářské odolnosti a přechodu na jiné zdroje energie, a do investic do dovedností v prioritních odvětvích při současném zachování důrazu na osoby v nejzranitelnějších situacích v programech ESF+.

(23) Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) poskytuje příležitost investovat do klíčové strategické priority EU tím, že posílí konkurenceschopnost EU. Platforma STEP je financována z jedenácti stávajících fondů EU. Členské státy mohou rovněž přispět k programu InvestEU, který podporuje investice v prioritních oblastech. Kypr by mohl tyto iniciativy optimálně využívat k podpoře vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(24) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, by Kypr měl účinně řešit zbývající výzvy, jež souvisejí s výzkumem a inovacemi, přístupem k financím, podnikatelským prostředím, energetickou transformací, přizpůsobením se změně klimatu, nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a nedostatkem pracovních sil.

(25) Veřejné a soukromé investice do výzkumu a vývoje na Kypru zůstávají jedny z nejnižších v EU, přičemž intenzita veřejného výzkumu a vývoje v roce 2023 stagnovala na úrovni 0,29 % HDP (průměr EU: 0,72 %) a podnikatelský výzkum a vývoj klesl na 0,28 %, což bylo pětkrát méně než průměr EU. To vyplývá ze strukturálních faktorů, jako je ekonomika založená na službách, omezený počet velkých podniků, nedostatečně rozvinutý trh soukromého kapitálu a malý rozpočet na pobídky. Navzdory nízkému financování má Kypr silnou vědeckou produkci, ale komercializace je slabá s 0,7 patentové přihlášky na 1 miliardu EUR HDP v roce 2022 (průměr EU: 3,2). Inovační ekosystém je roztříštěný s nedostatečnými vazbami mezi univerzitami, startupy, vládou a finančním sektorem. Počet absolventů přírodovědných, technologických, inženýrských a matematických oborů (STEM) klesá a hustota výzkumných pracovníků je stále nízká. Současná strategie v oblasti výzkumu a inovací postrádá cíle a ukazatele, mechanismus monitorování a hodnocení, posouzení dopadů a dlouhodobé financování a je třeba zlepšit právní rámec pro komercializaci a vysoce rizikový kapitál.

(26) Pro podporu investic, inovací a odolnosti ekonomiky je nezbytný dobře fungující a diverzifikovaný finanční systém. Na Kypru přetrvává omezený přístup k alternativním spořicím a investičním nástrojům a kapitálové trhy nejsou dostatečně rozvinuté. Bankovní sektor je silný, ale nebankovní financování stále není dostatečně využíváno a přetrvává závislost domácností na tradičních bankovních vkladech, což brání toku kapitálu do produktivnějších investic. Úroveň finanční gramotnosti je ve srovnání s průměrem EU stále nízká, což omezuje schopnost a motivaci domácností zapojovat se do diverzifikovaných investičních strategií. Možnosti financování, které jsou k dispozici inovativním firmám a startupům, navíc brzdí i omezená přítomnost institucionálních investorů a rizikového kapitálu.

(27) Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti, všechny orgány EU, vnitrostátní a místní orgány musí vyvinout velké úsilí k vytvoření jednodušších pravidel a ke zrychlení správních postupů. Komise si v oblasti snižování administrativní zátěže stanovila ambiciózní cíle: nejméně o 25 % a u malých a středních podniků nejméně o 35 % a vytvořila nové nástroje k dosažení těchto cílů, včetně systematického zátěžového testu stavu právních předpisů EU a posíleného dialogu se zúčastněnými stranami. Aby Kypr dostál těmto ambicím, musí také jednat. 68 % společností uvádí, že složitost administrativních postupů je pro ně při podnikání na Kypru problém ([18]). Pro podporu investic, inovací a podnikání má zásadní význam regulační prostředí příznivé pro podnikání. Kypr dosáhl pokroku ve zlepšování podnikatelského prostředí, včetně reforem zjednodušujících registraci podniků a snížení počtu opožděných plateb v transakcích mezi podniky a mezi orgány veřejné správy a podniky a včetně reforem zaměřených na zjednodušení stavebních povolení a zřízení jednotného kontaktního místa pro podniky (zahraniční

([17]) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final.

([18]) „Postoje podniků ke korupci v EU“, zpráva z bleskového průzkumu Eurobarometru (duben 2024).

i místní). V zemi však stále existují značné regulační a administrativní překážky. Dynamiku podnikání i nadále brzdí složité postupy udělování licencí a povolení, vysoké náklady malých a středních podniků na dodržování daňových předpisů a překážky hospodářské soutěže v oblasti maloobchodu a odborných služeb.

(28) Správa a řízení státních podniků stále nedosahuje mezinárodních standardů a vyznačuje se nedostatky například v oblasti vlastnických politik a finanční transparentnosti. Kypr zřídil poradní sbor pro jmenování členů orgánů státních podniků a přijal opatření ke zlepšení finančního dohledu. Nedostačující povinnosti podávat zprávy a soupis veřejných subjektů však ztěžuje účinné monitorování. To vede rovněž k obavám ohledně správy, odpovědnosti a kvality a cen služeb v odvětvích, která jsou ovládána převážně státními podniky, jako je například odvětví elektřiny. Pro řešení těchto problémů je nezbytné vytvořit pravidelně aktualizovaný seznam veřejných subjektů a přijmout koordinovaný reformní přístup, který bude zapojovat všechny zúčastněné strany. Součástí by mělo být vypracování jasné politiky vlastnictví státních podniků, která by definovala role, povinnosti a odpovědnost institucí dohlížejících na tyto podniky.

(29) Kypr pokračoval v energetické transformaci, zejména zvyšováním výroby energie z obnovitelných zdrojů. Podstatnou část spotřeby energie však dosud pokrývá ropa a ropné produkty, a je tedy nutné, aby země dále urychlila postupný odklon od fosilních paliv ve všech odvětvích. Toto pokračující využívání fosilních paliv představuje významný problém, pokud jde o snížení celkových emisí skleníkových plynů a o splnění cíle Kypru pro rok 2030 podle nařízení o sdílení úsilí. I nadále přetrvává energetická izolace, kterou je třeba překonat urychlením projektu Great Sea Interconnector, kde dochází ke zpožděním. Je nutné rozšířit a modernizovat kyperskou elektrizační soustavu, zejména pak systémy skladování energie z obnovitelných zdrojů. Rozvoj systémů skladování energie z obnovitelných zdrojů je zásadní pro zvýšení kapacity energie z obnovitelných zdrojů v přenosové soustavě a pro snížení omezování dodávek energie. Prioritou zůstává udržitelná a cenově dostupná doprava, protože kyperské odvětví dopravy se potýká s rostoucí spotřebou energie, plnou závislostí na silniční nákladní dopravě a s omezenými pobídkami a omezenou infrastrukturou pro elektrifikaci vozového parku. Vysoká závislost země na dovozu energií zvyšuje vnější zranitelnost sektoru. Větší integrace obnovitelných zdrojů energie do energetického mixu by posílila odolnost ekonomiky vůči vnějším energetickým otřesům a zemi by zatraktivnila pro produktivní zahraniční investice. Kypr musí zvýšit úsilí při získávání soukromého financování na zlepšování energetické účinnosti a renovace, zejména energeticky nejnáročnějších budov, které vystavují zranitelné spotřebitele energetické chudobě, mimo jiné tím, že povzbudí své finanční instituce k účasti v evropské koalici pro financování energetické účinnosti.

(30) Energetická chudoba a cenově dostupná elektřina jsou na Kypru palčivým problémem i přesto, že byla zavedena cílená podpůrná opatření. Kypr patří mezi země s nejvyššími cenami elektřiny pro domácnosti v EU, což vystavuje zejména zranitelné spotřebitele značnému finančnímu tlaku. Stále jsou rozšířené nedoplatky za energie i strukturální problémy jako tepelné úniky a vlhkost. Značnou zátěž pro domácnosti představují i vysoké náklady na chlazení.

(31) Kypr čelí významným environmentálním výzvám, zejména pokud jde o nedostatek vody a nakládání s odpady. V roce 2022 dosáhlo využívání vody kritické úrovně, což bylo odrazem výrazného nadužívání obnovitelných vodních zdrojů. Tento problém ještě zhoršuje zemědělství, které spotřebovává většinu vody v zemi, vzhledem k zastaralému zavlažování a omezenému využívání technologií pro úsporu vody. Kypr se potýká s výrazným nedostatkem investic do vodohospodářské infrastruktury, přičemž hlavní potřeby se týkají pitné vody a čištění odpadních vod. Navzdory úsilí, které je vyvíjeno prostřednictvím akčního plánu pro oběhové hospodářství na období 2021–2027 a plánu pro oživení a odolnost, se míra využívání oběhového materiálu a produktivita zdrojů stále pohybuje pod průměrem EU. V roce 2022 recykloval Kypr pouze 15 % komunálního a 70 % obalového odpadu, přičemž produkoval nejvíce potravinového odpadu na osobu v EU a nadprůměrné množství komunálního odpadu. Nakládání s odpady by mohl zlepšit poplatek za skládkování komunálního odpadu v rámci plánu pro oživení a odolnost, pokud by byl řádně vymáhán.

(32) Kypr je čím dál zranitelnější vůči klimatickým rizikům včetně lesních požárů, nepravidelných srážek, sucha a bouří. Kyperské zdroje na přizpůsobení se změně klimatu jsou ve srovnání s průměrem EU nedostatečné, navzdory plánovaným investicím. Vnitrostátní adaptační strategie je zacílena na zvyšování odolnosti a zaměřuje se na udržitelné hospodaření s vodou a na ochranu pobřeží, avšak tento přístup zůstává do značné míry nezávazný. Zásadní význam pro účinné provádění opatření k přizpůsobení se změně klimatu, pro zvýšení odolnosti Kypru vůči změně klimatu a pro větší sblížení se standardy EU má posílení správy a spolupráce mezi ministerstvy a místními orgány.

(33) Kypr dosahuje dobrých výsledků v oblasti zaměstnanosti, ale hospodářský rozvoj je stále více omezován nedostatkem pracovních sil a nedostatkem v oblasti dovedností. Klíčová odvětví, jako jsou stavebnictví, energetika, zdravotnictví, zemědělství a pohostinství, se potýkají s akutním nedostatkem pracovníků, který ještě zhoršuje nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a nedostatečné využití pracovní síly. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (12,9 %), stále převyšuje průměr EU, zejména v případě mladých žen. Kypr se rovněž potýká s výrazným poklesem úrovně základních dovedností mladých lidí, který se vyznačuje největším nárůstem nedostatečných výsledků v EU od roku 2018. Faktory stojící za tímto klesajícím trendem mohou zahrnovat omezenou účast na předškolním vzdělávání, neúplné provádění politik a nízkou autonomii škol. To představuje velkou překážku pro změny kvalifikace. Účast na sekundárním odborném vzdělávání a přípravě je i nadále omezená a příležitosti k učení se prací a slaďování s potřebami trhu práce jsou nedostatečné. Podíl studentů zapsaných do oborů STEM je nejnižší v EU, což přispívá k přetrvávajícímu nedostatku pracovníků v oblastech, které mají zásadní význam pro zelenou a digitální transformaci. Digitální dovednosti obyvatelstva v produktivním věku jsou navíc stále nízké, zejména u zranitelných skupin, a účast dospělých na vzdělávání klesla pod průměr EU. Reformy podporované z Nástroje pro oživení a odolnost a z Evropského sociálního fondu plus už probíhají – například zavádění individuálních vzdělávacích účtů, programy elektronických dovedností a aktualizace učebních osnov – ale jejich plný dopad se ještě neprojevil.

(34) Přístup ke službám dlouhodobé péče pro starší lidi zůstává omezený a veřejné výdaje patří k nejnižším v EU. Podíl osob ve věku 65 let a starších, které potřebují dlouhodobou péči kvůli vážným obtížím s osobní péčí nebo domácími činnostmi, činí 34,3 % a je jeden z nejvyšších v EU. Rostoucí podíl obyvatel ve věku 65 let a starších povede v nadcházejících letech k ještě vyšší poptávce po dlouhodobé péči. Problémy s přístupem jsou ještě umocněny nedostatkem pracovníků, který je způsoben nízkými mzdami a malým rozsahem kolektivního vyjednávání. V zájmu zlepšení dostupnosti služeb, přístupu k nim a jejich kvality by Kypr mohl zavést integrovaný model dlouhodobé péče, který by zahrnoval spolehlivý mechanismus zajišťování kvality všech forem dlouhodobé péče.

(35) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2025 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2025, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Kypru přispívají doporučení 2, 3 a 5 k provedení prvního doporučení pro eurozónu týkajícího se konkurenceschopnosti, zatímco doporučení 4 a 5 přispívají k provedení druhého doporučení pro eurozónu týkajícího se odolnosti a doporučení 1 přispívá k provedení třetího doporučení pro eurozónu týkajícího se makroekonomické a finanční stability stanovené v doporučení na rok 2025,

DOPORUČUJE Kypru v letech 2025 a 2026:

1. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu v souladu se závěry Evropské rady ze dne 6. března 2025. Zajistit, aby čisté výdaje dodržovaly dráhu, kterou doporučila Rada dne 21. ledna 2025.

2. S ohledem na příslušné lhůty pro včasné dokončení reforem a investic podle nařízení (EU) 2021/241 urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU. Urychlit provádění programu politiky soudržnosti (EFRR, FST, ESF+, FS) a případně využít možností, které nabízí přezkum v polovině období. Optimálně využívat nástroje EU, včetně příležitostí, které poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technologií pro Evropu, ke zvýšení konkurenceschopnosti.

3. Posílit výzkum a inovace a komercializaci výsledků výzkumu podporou veřejných a soukromých investic do výzkumu a vývoje, posílením synergií mezi výzkumem a podniky a přijetím kontinuální dlouhodobé strategie výzkumu a inovací s ukazateli vstupů a výstupů a víceletým financováním. Usnadnit diverzifikaci ekonomiky a další produktivní investice umožněním alternativních spořicích a investičních nástrojů, zvýšením finanční gramotnosti, usnadněním účasti na kapitálových trzích a zlepšením přístupu podniků k možnostem nebankovního financování. Zjednodušit regulaci, zlepšit regulační nástroje a snížit administrativní zátěž, zejména se zaměřením na zlepšení postupů udělování licencí a povolení pro investice a zakládání nových podniků. Zlepšit správu a řízení státních podniků prostřednictvím sladění s mezinárodními osvědčenými postupy, včetně jmenování členů orgánů založeného na zásluhách, politiky vlastnictví a řízení založeného na výkonnosti.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech a dále diverzifikovat dodávky energie, zejména rozvojem energetických propojení se sousedními zeměmi, zvýšením financování energetické účinnosti, podporou udržitelné dopravy a modernizací elektrické sítě a zařízení pro skladování energie, aby bylo možné využívat rostoucí podíl obnovitelných zdrojů energie. Řešit energetickou chudobu. Zvýšit investice do infrastruktury pro nakládání s vodou, odpadními vodami a odpady, podporovat udržitelné způsoby využívání vody, intenzivněji předcházet vzniku odpadů a zlepšovat tříděný sběr komunálního a obalového odpadu. Zlepšit provádění opatření k přizpůsobení se změně klimatu a zaměřit se na zlepšení institucionálního rámce pro přizpůsobení se změně klimatu.

5. Řešit nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi posílením účasti mladých lidí na trhu práce, dalším zvyšováním kapacity a atraktivity odborného vzdělávání a přípravy a podporou vzdělávání dospělých. Zintenzivnit politické úsilí s cílem zvýšit zelené a digitální dovednosti. Dále zvyšovat účast na předškolním vzdělávání a péči, zlepšovat základní dovednosti a zvyšovat zapojení studentů do přírodovědných, technologických, inženýrských a matematických oborů (STEM). Zlepšit dostupnost služeb dlouhodobé péče a přístup k nim zavedením moderního a přiměřeně financovaného integrovaného modelu dlouhodobé péče.

V Bruselu dne 8. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

S. LOSE